

vpl. Pyhäjärvi

Torstai 17. marraskuuta 2016

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 11 61. vuosikerta

Karjalaseurat viettävät seitsenkymppisiään

Pian sotien jälkeen karjalaiset perustivat seuroja eri puolille Suomea uusille asuinsijoilleen.

SIVUT 2-3

Huittisten karjalaisten 70-vuotisjuhlilla esiintyi mm. Nina Naatula "pikkuenkeleineen".

Uusi kyläkirja on innostanut sukuja muistelemaan

Wernitsan ja Sortanlahden kyläkirja on innostanut ihmisiä sukujensa muistoihin. Keijo Kajantie lähetti kuvia, joihin kuuluu mm. oheinen otos Sortanlahden kyläkaupasta. SIVUT 6-7.

Tervehdi ystäviä, tuttuja ja yhteistyökumppaneita Pyhäjärvi-lehden välityksellä.

Joulutervehdykset Pyhäjärvi-lehteen

10.12. mennessä, hinnat:

Yksityishenkilöt,
enintään kaksi riviä, 10 euroa.

Kehysilmoitus 2 x 50 mm, 20 euroa.

Kehysilmoitus 2 x 100 mm, 40 euroa.
Alv. 24 % sisältyy hintaan.

Kaikki jouluiset postimerkit näytteillä Tampereella

Kaikki jouluiset postimerkit on nähtävillä Vapriikin Posti-museossa Tampereella. SIVU 11.

17. marraskuuta 2016

Syksyn mietteitä

Syksy ja marraskuu... puut ovat pudottaneet lehtensä. Olemme kuitenkin saaneet tähän asti nauttia kauniista syksyisestä ilmasta. Kesäkalusteet on aika laittaa talviteloille säilytykseen. Pihaa haravoidessa ja kärrätessä puiden lehtiä kompostiin tulee väkisinkin mieleen, että miten nopeasti se kesä taas oikein vilahti ohitse. Johtuu varmaankin siitä, kun koko kesä on pientä mukavaa ja hauskaa puuhaa. Aika kuluu aivan huomaamatta, ajattelin kesän laulun- täytteisiä ja mukavia Pyhäjärvi-juhliä, niistä nautin kovasti.

Tehtiin kesällä parin päivän teatterimatkoja, lastenlapsien kanssa uimareissuja, seikkailupuisto on mukava paikka lapsien kanssa puuhastella. Kerittiinpä myös eläinbiologiseen museoonkin, missä lapset ja aikuisetkin oikein nauttivat, kun kaikki eläimet olivat elinympäristössään esillä ja tauluihin nimetty ja niistä saatiin lukea eläinten nimiä ja elintapoja, kyllä lapset olivat oikein tosi innoissaan.

Lokakuun alkupäivinä Turun lähellä olevassa Tuorlan observatoriossa oli avoimien ovien päivät, sinne menimme joukolla, oli mielenkiintoista katsottavaa avaruutta ja taivaankappaleita kuvina, pääsimme myös kiipeämään oikein tähtitorniinkin katsomaan Suomen suurinta tähtikaukoputkea, mutta pilvisen ilman takia ei saatu katsottua tähtiä taivaalta.

Osansa otti tietysti myös tuo Taubila-kuvakirjan hanke, materiaalin ja kuvien hankinta sekä tallentaminen, mikä on onnistunut aika hyvin, niin että kyllä kirja saadaan aikaiseksi, julkaisu menee ehkä ensi huhtikuun loppupuolelle.

Sain käsiini Ikaalisten Karjalaseuran toimittaman kyläkirjan "Wernitsan viljelyksiltä Sortanlahden kauppapaikkaan" ja sain huomata, että asiat ovat ennen vanhaan kulkeneet samaan tapaan Wernitsassa niin kuin Taubilassakin, olihan hovien omistus samoissa käsissä.

Nyt syksyn jatkuessa on alettu odotella jo lumisateita ja lumenaurauspuuhia, pian päästäänkin keskitalveen ja joulukuussa joulupuuhiihin.

Vuodenvaihteen jälkeen ollaan jo juhluvuodessa, kun Suomi täyttää täydet 100 vuotta, jonka yksi juhlatapahtuma on "evakkojuna" 26.8.2017 Tampereelta Haapamäen veturipuistoon Evakko-markkinoille, jossa kaikenlaisia tapahtumia. Jännittyneinä voidaan odottaa, mitä muita juhlatapahtumia saadaan nähdä ja kuulla, sekä mitä juhluvuosi tuo tullessaan ja miten siihen voidaan itse vaikuttaa olemalla mukana.

Mikä hausempaa olisi, jos vielä juhluvuonna saataisiin viettää Pyhäjärvi-juhlat oikein Vpl Pyhäjärvellä.

MAURI HAUHIA

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen jäsen

Laitilan Karjalaseura vietti tunnelmalliset 70-vuotisjuhlat

Laitilan Karjalaseura vietti lokakuussa 70-vuotisjuhliaan. Ohjelman huippukohdaksi muodostui Karjalaisen kansan messu. Onnistuneen esityksen arvoa lisää vielä, että kuoron johtaja oli karjalaisjuurinen.

Muuten pääosin metsäpirttiläisten joukossa meitä pyhäjärvoisiäkin on Laitilassa kolme perhettä – aktiivisia seuran toimijoita.

Juhlajumalanpalveluksessa saarnasi Laitilan asuinpaikakseen valinnut Karjalan Liiton ex-toiminnanjohtaja, TT **Hannu Kilpeläinen**. Liturgina toimi hänen tyttärensä, Uudenkaupungin kappalainen **Aino Savolainen**.

Jumalanpalveluksen rungon muodosti kirkkoherra **Tapani Nuutisen** sanoittama ja säveltämä Karjalaisen kansan messu Laitilan kirkkokuoron esittämänä, soitinryhmän ja solistien avustaessa.

Täpötäyteen kirkon täytänyt kansa pääsi hyvin osallistumaan messun sanomaan, sillä kuoron lauluosuus oli selväsanaista ja jokainen kirkkovieras sai käteensä messun sanat.

Keskiaikainen Pyhän Mikaelin kirkko ja juhlapukuinen Laitilan kirkkokuoro muodostivat juhlan taustan Laitilan Karjalaseuran juhla-jumalanpalvelukselle. Kuvassa vasemmalla tekstinlukijoina toimineet Karjalan Liiton varapj. Eevaliisa Kurki ja Laitilan Karjalaseuran varapj., pyhäjärveläisjuurinen Matti Kinnanen sekä tenorisolisti Janne Kolehmainen. Oikealla selin kanttori Kari Kesäläinen, Laitilan Karjalaseuran puheenjohtaja. Kuva: Raija Herrala-Nurmi.

Kuoron johtajana oli Pyhäjärven kanttori **Kari Kesäläinen**, johannekselainen alkujuuriltaan.

Karjalaan jääneiden vai-

najien muistomerkillä siirryttiin kaupungintalolle piirakka- ja täytekkukahville ennen pääjuhlaa. Juhlapuheen piti Karjalan Liiton

varapuheenjohtaja **Eevaliisa Kurki**.

PEKKA LAULAJAINEN

Tule mukaan iloiseen joulujuhlaan

"Joulu tulla jollottaa
joulupuuron porinassa
hyvän mielen hyrinässä"

Nyt kannattaa tulla kauempaakin viettämään joulujuhlaa Karjalatalon suureen juhlasaliin Helsinkiin sunnuntaina 11.12. klo 14 alkaen. Vpl.Pyhäjärvi-seuran kanssa ohjelmasta ja tarjoilusta vastaavat Kurkijoki-seura ja Pääkaupungin Karjalaiset.

Tarjolla on riisipuuroa, rusinasoppaa, kahvia, torttuja, kakkua ja karjalanpiirakoita. Kurkijoki-seura tuo omaa ohjelmaansa. Joulupuheen pitää teologian tohtori **Ermo Aikää**, jonka isä oli Kurkijoella syntynyt urkutaiteilija **Tauno Aikää**.

Pyhäjärvi-seuran puolelta tulevat mm. Tiernapojat, oopperalaulaja **Anssi Hirvonen** ja kunniapu-

heenjohtajamme **Juhani Forsberg**. Paikalla ovat myös seurojen puheenjohtajat **Riitta Hirvonen**, **Ahti Kurri** ja **Tuula Hämäläinen**.

Ja tietysti laulamme myös yhdessä joululauluja. Ovimaksu 10 euroa sisältää tarjoilun ja ohjelman. Lisäksi on arpajaiset, joihin toivotaan arpajaisvoittoja tuotavaksi jo etukäteen.

Juhla on avoin kaikille, joten tuokaa ystävät mukanaan. Tervetuloa!

Pyhäjärvi-seuran puolesta

RIITTA HIRVONEN

WERNITSAN VILJELYKSILTÄ SORTANLAHDEN KAUPPAPAIKKAAN

Kyläkirja kertoo Vpl. Pyhäjärven Wernitsan, Sortanlahden, Haapalan ja Rautakorven kylähistoriaa. Tarinoiden tukena selkeät karttalehdet.

Hinta 40 euroa + postitus ja pakkaus.

Kirjan toimittanut Ikaalisten Karjalaseura
Yhteystiedot, puh. 040 734 28 65 / sähköposti,
lea.jokinen@ippnet.fi

Karjalainen hengellinen perintö elää edelleen vahvana

Huittisten Karjalaseura toimi isäntäseuranä pyhäinpäivän jälkeisenä sunnuntaina Huittisten seurakuntakeskuksessa järjestetyssä hengellisessä tilaisuudessa.

Karjalaseurojen Satakunnan piirin kaakkoiset seurakunnat, Huittisten, Aetsän ja Vammalan Karjalaseurat, järjestävät vuorovuosin yhteisen hengellisen tilaisuuden. Nyt oli siis Huittisten vuoro. Tapahtuma oli samalla piirin hengellinen tilaisuus. Useat kymmenet ihmiset olivat noudattaneet kutsua saapua tähän perinteiseen tapahtumaan.

Tilaisuuden avasi Huittisten Karjalaseuran puheenjohtaja Heikki Kiiski ja johdatti hartaan tilaisuuden osanottajat pyhäinpäiväviikonlopun teemaan yhteisesti veisatulla virrellä 146. Heikki Kiiskin poika Petri Kiiski säesti virren, kunten muutkin veisattavat virret.

Seurakunnan tervehdyksen esitti Huittisten seurakunnan lapsi- ja diakoniatyöstä vastaava pastori Minna Kultalahti. Hän totesi, että kirkkovuoden edellisen sunnuntain aihe kahden maan kansalaisuudesta sopii vertauskuvallisesti hyvin yhteen karjalaisuuden kanssa. Tuon sunnuntain uuden testamentin teksti oli peräisin filippi-läiskirjeestä (3:17-4:1), jossa todetaan ihmisten olevan sekä taivaan kansalaisia että elävän samalla maailman yhteiskunnan jäseninä. Samoin karjalaiset elävät suomalaisessa yhteiskunnassa kuten muutkin kansalaiset, mutta heillä on myös karjalainen identiteetti ja henkinen yhteys menetettyyn kotiseutuun.

Minna Kultalahti totesi, että karjalaisilla on rikas kulttuuriperinne, heitä luonnehditaan usein iloisiksi ja avoimiksi ja he ovat rohkeita kohtaamaan muita ihmisiä. Karjalaiset ovat menetyksistään huolimatta menestyneet elämässään. Karjalaisesta perinnöstä voi olla aiheellisesti ylpeä.

Tärkeintä ihmiselle on kuitenkin taivaan kansalaisuus. Evankeliumi ei ole sidottu rajoihin, sana kulkee yli rajojen. Kun elämme täällä maailmassa, emme ole vielä kotona. Maailma on odotushuone taivaaseen. Täällä ajassa meidän tulee saada läisyysasiat kuntoon ennen kuin meidät kutsutaan pois.

Kristuksen tunteminen on kristitylle tärkeintä. Hänen elämänohjeitaan seuraten pääsemme taivaaseen. Osuutensa päätös- virreksi Minna Kultalahti ehdotti virttä 581 ja hämmästytti juontajana toimineen Heikki Kiiskin, sillä

sama virsi oli hänen ohjelmassaan seuraavana. Kumppikin väitti, etteivät he olleet etukäteen sopineet veisattavista virsistä. Liekö telepatiaa?

Huittisten Karjalaseuran sihteeri ja nuorisotoiminta-aktiivi Nina Naatula on perustanut seuraan eri-ikäisten lasten ja nuorten kansantanssiryhmiä. Hän oli tuonut tilaisuuteen 5-6-vuotiaiden tyttöjen ryhmän, jossa oli 12 jäsentä. Ryhmä esitti neljä eri kansantanssiesitystä ja sai osakseen yleisön varauksettomat sympatiat.

Juontaja Heikki Kiiski kiitti esityksen jälkeen "pieni enkeleitä". Lasten mukanaolo oli hieno vastapaino muuten varsin varttu-neelle osanottajajoukolle.

Hän kertoi, että edellisellä päivänä, pyhäinpäivänä oli perinteiseen tapaan laskettu muistokukat ja sytytetty kynttilät Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille, johon kaiverretut sanat "Uus koittaa päivä suuri, loistava, kun Herra saapuu kirkkaudessa ja pyhät yhtyy pyhiin taivaassa", ovat tehneet häneen voimakkaan vaikutuksen.

Heikki Kiiski kertasi myös perheensä evakkomatkaa, joka suuntautui aluksi Pohjanmaalle. Oliin kuitenkin Suomessa, missä kieli ja mikä tärkeintä, uskonto olivat samat kuin kotona Karjalassa. Vain murre oli erilainen.

1950-luvulla järjestettiin keräyksiä Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkin hankintaa varten. Huittisiin saatiin kaivattu muistomerkki hankittua vuonna 1954 ja siitä on tullut tärkeä side menetettyyn kotiseutuun ja sen hautausmaahan kätettyihin läheisiin.

Pitkään uskottiin, että Karjalaa ei enää nähdä, mutta ihme tapahtui 1990-luvun alussa ja raja avautui. Ensimmäinen vierailu kotiseudulla Vpl. Pyhäjärvellä oli ikimuistoinen.

Heikki Kiiski oli murheellinen siitä, että perinteiset arvot halutaan nyky-yhteiskunnassa murtaa ja repiä maahan. Perinteistä, uskosta ja uskonnosta puhuminen katsotaan nykyisin usein vähäpuheeksi. Kansallistunne on vaiettu puheenaihe, EU ja globalisaatio ovat peittäneet alleen kansalliset arvot. Venäjä on osoittautunut arvaamattomaksi naapuriksi, toivottavasti rauha säilyy rajoillamme.

Puheenvuoron päätteeksi sopi hyvin virsi 600, jonka saksalainen pappi Dietrich Bonhoeffer kirjoitti ennen Flossenburgin keskitysleirillä kokemaansa marttyyrikuolemaa.

Mahtavaa mieslaulua tilaisuudessa esitti Petri Kiiski, joka sijoittui tämän vuoden Olavi Virta-laulukilpailun finaaliin Keuruulla neljänneksi. Hän esitti aluksi Toivo Kärjen kappaleen "Kuin lapsena ennen", jonka ovat levyttäneet lukuisat Suomen eturivin laulajat.

Kun nyt ollaan vähitellen siirtymässä joulun odotukseen, hän lauloi toisena Martti Helan "Hiljaisen joululaulun". Säestäjänä toimi pianolla Sanna Pärssinen.

Musiikkiesitysten välissä saatiin kuulla Leena Perkon, tunnetun saksofonistin ja jazz-muusikko Jukka Perkon äidin", esittämiä ja Eeva Kilven kirjoittamia runoja.

Runokimaran jälkeen Petri Kiiski ja Sanna Pärssinen vaihtoivat osia. Petri siirtyi säestämään pianolla ja Sanna otti mikrofonin käteensä. Aluksi Sanna Pärssinen lauloi "Karjalan kumbuzil" (Karjalan kunnalla) ja toiseksi virren "Kiitos sulle Jumalani". Hänellä oli musiikin tulkitsemiseen ammattimainen ote, kuten Petriilläkin.

Kiittäessään Sannaa hienosta esiintymisestä Heikki Kiiski kysyi julkisesti laulajattarelta, eikö tämä karjalaisuus (Hiitola) liittyisi Huittisten Karjalaseuraan. Hän taisi jopa saada myöntävän vastauksenkin. Hienoa!

Yrjö S. Kaasalainen toi tilaisuuteen Karjalaseurojen Satakunnan piirin sekä Harjavallan Karjalaseuran tervehdyksen. Hän kertoi, että hänellä itsellään on myös siteet Huittisiin, sillä hän on lapsuudessaan ja nuoruudessaan asunut täällä karjalaisessa evakkoperheessä.

Isä oli tehnyt pitkän sotareissun ja kotiuduttuaan armeijasta jatkosodan jälkeen joutui aloittamaan elämän varsin vähin eväin. Isänsä aikaisten kokemuksiin viitaten hän toivoi, että maailmassa vallitsisi rauha eikä sotia enää käytäisi. Jos viime vuosisadan sodat olisi voitu välttää, hänkin olisi saattanut jatkaa maanviljelijänä sukunsa perinteisessä asuinympäristössä Vpl. Pyhäjärvellä, missä hänen sukunsa tunnettu historia ulottuu aina 1660-luvulle saakka. Puheenvuoronsa päätteeksi hän toivoi, että Huittisten Karjalaseura ja sen kanssa yhteistyötä tekevät naapuriseurat jatkaisivat pitkään tätä hienoa hengellisten tilaisuuksien perinnettä.

Tilaisuuden lopuksi Heikki Kiiski kiitti tarjoiluista vastanneita emäntiä ja kaikkia tilaisuudessa esiintyneitä henkilöitä sekä paikalle saapunutta yleisöä.

RAIMO HANNUKAINEN

Petri Kiiski esiintyi tilaisuuden toisena loistavana laulusolistina, ja Sanna Pärssinen toisena.

"Tärkeintä ihmiselle on kuitenkin taivaan kansalaisuus. Evankeliumi ei ole sidottu rajoihin, sana kulkee yli rajojen"

Tilaisuuden juontajana toimi Huittisten Karjalaseuran puheenjohtaja Heikki Kiiski.

ILMOITA KOTISEUTUMATKAT JA TAPAHTUMAT KARJALAN LIITON VERKKOSIVUILLE!

Ilmoittakaa kotiseutumatkat ja eri puolilla Suomea järjestettävät muut tapahtumat Karjalan Liiton toimistoon. Lisäämme ne liiton verkkosivuille Matkoja Karjalaan ja Jäsentyhteisöjen tapahtumia -osioihin.

Lähetä tiedot osoitteella: tapahtumat@karjalanliitto.fi.

VPL. PYHÄJÄRVEN VAAKUNAN SELITYS:
Punaisessa kentässä kultainen lipuke, jossa musta, kulmikas tyllipätkäinen ankkuriristi; ristin alin sakara muita pitempi. Lipukkeen yläpuolella kaksi irtonaista, toisiaan vastaan iskevää käsivartta, joista oikea pitelee miekkaa, vasen käyrää sapelaa; kaikki hopeaa.

Meille kaikille rakas

Kauno Allan KUUSIVUO

ent. Kukko

s. 4.1.1931 Vpl. Pyhäjärvi
k. 11.9.2016 Sastamala

*Poissa on puoliso rakkahin,
poissa on isä ja pappa kultainen.
Sinun muistosi lämmin ja turvallinen
antaa voimia kestää surun sanattoman.
Jätämme sinut huomaan Herran, toivossa,
että tapaamme kerran.*

Kaipauksella muistaen ja kiittäen

Pirkko

Anitta ja Kalle

Kaisa ja Lee

Jussi, Hanna, Simo ja Jalo

Virpi ja Marko, Oskari, Alekski ja Eemeli

Aarre-veli perheineen, Pertti-veljen perhe

ja Airi-sisko

muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Kiitämme osanotosta.

TARKENNUS kuolinilmoitukseen. Lokakuun lehdessä oli **Irja Liisa Suontaustan** o.s. **Lamppu**, kuolinilmoitus. Hän oli syntynyt Pyhäjärvellä 1.9.1925 ja kuoli 20.9.2016 Sastamalassa.

Kirkonsanoma

Pyhäinpäivän jälkeisiä ajatuksia

Tätä lehteä lukiessanne olemme siirtyneet jo juhli-
maan reformaatiota ja us-
konpuhdistuksen merkki-
vuotta 2017. Lokakuussa
2017 tulee kuluneeksi 500
vuotta siitä hetkestä, kun
augustinolaismunkki Martti
Luther toi julki kuuluisat
teesinsä, ja josta katsotaan
reformaation saaneen al-
kansa.

Juhlavuoden vietto alkaa
jo tämän vuoden puolella
jatkuen läpi ensi vuoden.
Yksi huomiota herättänyt
juhlavuoteen liittyvä, jo
taakse jäänyt tapahtuma, oli
paavi Fransiscuksen vierai-
lu naapurimaassamme
Ruotsissa loka-marraskuun
tanteissa. Vierailulla oli vah-
va ekumeeninen, kirkkojen
yhteistyötä, sekä läheisem-
pää yhteyttä ja toimintaa
korostava sävy. Painopiste
vierailulla oli sovinnossa ja
yhteisessä katumuksessa.

Vuonna 2017 vietetään
myös toista suurta juhlaa,
itsenäisyytemme satavuotis-
juhlaa. Nämä kaksi suurta-
pahtumaa ovat innostaneet
minua lukemaan kansallisia

merkkiteoksiamme. *Täällä
Pohjantähden alla* -trilogian
luin ensimmäisen kerran
parikymppisenä nuorena
miehenä. Nyt oli aika ko-
kea ja lukea tuo kokonai-
suus uudestaan ja samalla
vaikuttua jälleen suuresti.
Tarkoituksena on vielä lu-
kea myös Väinö Linnan
toinen mestariteos *Tunte-
maton sotilas* niin ikään tois-
tamiseen, mutta nyt sensu-
roimattomana, *Sotaromaani*
-versiona. Parhailaan on
luvun alla F.E. Sillanpään
Hurskas kurjuus.

Kirkollisen tutkimuksen
puolelta on tarkoitus lukea
Suomen ja Skandinavian
kirkkohistorian, juuri edes-
menneen professori Pentti
Laasonen, väitöskirja *Poh-
jois-Karjalan luterilaisesta kir-
kollisesta kansankulttuurista*.
Oman karun lisänsä tähän
ketjuun tuo vaikkapa mo-
niilla kirjallisuuspalkinnoilla
palkittu, Aki Ollikaisen esi-
koisteos *Nälkävuosi*, joka vie
lukijansa nälän ja kylmyy-
den syövereihin autonomi-
an ajan Suomessa 1867-68.

Näitä kirjoja ja tutkimuk-

sia lukiessa tulee miettineeksi
niitä lukemattomia erilaisia
ihmiskohtaloita, joita noi-
hin menneisiin vaiheisiin liit-
ty. Askeleet ovat kadon-
neet ajan hiekkaan, mutta
jotakin on saattanut jäädä
elämään aikalauskertomuk-
siin ja kirkonkirjoihin. Eh-
käpä tarinoita, joissa luon-
nehditaan kauan sitten elä-
nyttä kulkijaa, elämän mat-
kamiehestä ja -naista, tunte-
matonta, sukulaista tai kyl-
än kuuluisuutta, sankaria
tai antisankaria, esi-isää tai -
äitiä. Sieltä, vuosikymmen-
ten ja satojenkin takaa saa-
tamme tavoittaa jotakin
heille tärkeää ja oleellista,
elettyä ja koettua.

Samalla tulee miettineek-
si vaikkapa omia isovan-
hempia, jotka elivät elä-
mänsä Viipurin läänin Py-
häjärvellä ja Pohjois-Karja-
lan saloilla. Leipä oli tiu-
kassa, elo vaatimatonta,
henkistä ja fyysistä harras-
tuneisuutta tarjosivat kirjat,
urheilu- ja nuorisoseurafoi-
minta, hengellistä puolta
hoiti paikallisseurakunta.
Mutta vahvasti menttiin

eteenpäin ja iloittiin uusista
työtä ja arkea helpottavista
laitteista ja asioista, sikäli
mikäli niitä oli joskus va-
raa hankkia.

Näin hiljattain vietetyn
pyhäinpäivän tietämissä kii-
tän ja siunaan mielessäni
kaikkia heitä, jotka ovat
olleet raivaamassa tietä jäl-
kipolville ja ovat omalta
osaltaan vaikuttaneet sii-
hen, että saamme elää hy-
vinvoivassa Suomessa.

Kristittyinä meidät on
kutsuttu rakastamaan ja pal-
velemaan toisiamme. Kun-
pa voisimme elää niin, että
Kristuksen käsinä ja jal-
koina voisimme olla välit-
tämässä niin henkistä, hen-
gellistä kuin fyysistä hyvää
ympärillemme tässä het-
kessä, kuin myös tulevassa
ja tuleville sukupolville.

JOUNI
HARTIKAINEN
kappalainen,
Munkkiniemen
seurakunta

Isämme Kauno Kuusivuon (ent. Kukko) muistolle

Kauno Kuusivuo syntyi
Vpl. Pyhäjärvellä, Riiskan
kylässä 4. tammikuuta
1931 ja kuoli Sastamala-
sa Vihattulan kylässä 11.
syyskuuta 2016. Hänen
vanhempansa olivat **Jal-
mari Simo Kukko** ja
**Helmi Helena Lehikoi-
nen**. Perheeseen kuului
myös kolme sisarusta, iso-
veli **Aarre**, isosisko **Airi** ja
pikkuveli **Pertti**.

Isä varttui lapsuutensa
Pyhäjärvellä Riiskan ky-
lässä. Lapsuuteen kuuluivat
leikit Laatokan ran-
nalla, uiminen ja kalasta-
minen. Silloin, kun Kau-
non oma isä kuoli, Kauno
oli vasta 3-vuotias. Isä on
itse kirjoittanut varhais-
lapsuudestaan näin:

"Muistan, kuinka Lehi-
koisen pappa teki nave-
tan parvessa arkkua. Sil-
loin en tiennyt, että pappa
teki sitä isälleni. Isästäni ei
ole minkäänlaista muisti-
kuvaa, muuta kuin, mitä
valokuvista olen nähnyt.
Hautajaisissa siinä arkun
äärellä mietin, mitä äiti
itkee. Muuten lapsuuteni
meni ukin hoivissa.

Meillä oli kiertokoulu
kotona. Nuoran Mandi
oli opettajana ja niin opin
lukemaan ennen varsinais-
ta koulua. Kyllä harmitti,
kun pyrin alakouluun, enkä
päässyt sinne, kun olin
liian nuori!"

Isän ollessa kahdeksan
vanha alkoi talvisota 1939
ja pakotti karjalaisväestön
lähtemään evakkoon en-
simmäisen kerran.

"Muistan päivän, kun ru-
pesi kuulumaan tykkien jy-
rinää idän suunnasta ja illal-
la taivas hehkui punaista.
Puhuttiin, että Venäjä on
hyökännyt Suomeen. Seu-
raavana päivänä tuli pako-
laisia hevosilla pihaan. Eikä
kulunut kauan, kun mekin
jouduimme lähtemään. Oli
myöhäinen ilta, kun nou-
simme kuorma-auton la-
valle ja lähdimme kohti
Kokkolintaa. Sieltä nou-
simme junan härkävau-
nuun. Alkoi jytyttäminen
kohti länttä Alavutta."

Toisen kerran oli lähdet-
tävä evakkoon jatkosodan
loppupuolella. Isän evak-
kotie johti ensin Pylkön-
mäelle ja sieltä Muuramen
kautta Tyrvälle, missä hä-
nen äitinsä oli jo Rautajoen
kartanossa karjanhoitajana.
Siellä isäkin sai työtehtäviä,
vaikka oli vasta keskenkas-
vuinen miehen alku.

"Talvella pääsin töihin
kartanon pelloille lehmän
sontaa ajamaan ja Pohjo-
lanjärveltä viljaa, jotka sit-
ten puitiin samantien. Hel-
mikuun aurinko lämmitti
jo mukavasti naamaa siinä
kuorman päällä ajaessa.
Puintihomma oli toista
varsinkin pakkasessa."

Jo nuorena isä löysi **Mä-
kelän Pirkon** vierelleen jat-
kamaan elämänpolkua
eteenpäin. Vihille astellessa
Pirkko oli 17-vuotias, Kau-
no itse oli häntä pari vuotta
vanhempi.

"Kesällä meidät vihittiin
avioliittoon Pirkon kotipi-

hassa 1950. Oli kaunis ke-
säpäivä, luonto kauneim-
millaan. Vanhemmat ihmi-
set siunailivat, että mitä siitä
mahtaa tulla, kun lapset al-
kaa leikkiä kotia."

Hyvin siinä kuitenkin
kävi. Perheeseen syntyi ty-
tär Anitta ja myöhemmin
toinen tytär Virpi. Oma
talo Vihattulaa valmistui
1956. Lastenlapsia on viisi
ja lastenlastenlapsiakin kak-
si. Äiti sai ahkeran ja vas-
tuuntuntoisena puolison ja
me tyttäret rauhallisen ja
kiltin isän. Jälkipolvikin on
saanut nauttia sopuisan pa-
rin huolenpidosta. Talon ra-
kentaminen oli rankkaa ja
voimia vaativaa hommaa.
Olihan sitä tehtävä päivä-
työn jälkeen, joskus öisin-
kin.

"Sitten alkoi ankara kai-
vaminen lapiolla, ei ollut
koneita saatavilla. Kaivelin
aina iltaisin ja pyhisin min-
kä jaksoin, kova oli hom-
ma, laihtuinkin monta ki-
loa. Onneksi ei ollut niin
isoja kiviä, ettei niitä olisi
saanut rautakangella irro-
tettua. Lekalla hakkasin pie-
nemmäksi, että jaksoi nos-
taa kottikärryyn. Ampua
tarvitsi vain pari kertaa."

Isän koulutie oli kovin
hankala ja pätkittäinen. Se
alkoi Saarijärven alakou-
lusta ja jatkui Pyhäkylän,
Pylkönmäen ja Muuramen
kautta Tyrvään Kallialan
kouluun.

Onneksi Kauno oli työtä
pelkäämätön. Hän olikin
raskaissa töissä koko elä-
mänsä. Rautajoen jälkeen

työpaikkoina olivat Vam-
malan konepaja ja Osuus-
kauppa Sastamala.

Sitten seurasivat raken-
nustyöt. Kauno oli raken-
tamassa Vammalan am-
mattikoulua, Muistolan
koulua ja Tyrvään yhteis-
lyseota. Rakentamisen hii-
vuttua isä sai työpaikan
TVH:lta. Siellä hän teki
monenlaisia töitä, ensin hän
rakensi lumiaitoja ja myö-
hemmin ajoi tiekarhua sekä
kaivinkonetta. Lossinhoita-
jana isä oli Kutalan vuol-
teella, jossa hän toimi eläk-
keelle jäämiseen asti.

"Tykkäsin kaivurihommasta.
Siinä näki työnsä jäljet.
Oli aika vaikea oppia
kaivamaan, mutta kaikkeen
oppi, kun oikeen yrittää."

Isä sai viettää aktiivisia
eläkepäiviä monien puuhi-
en ja harrastusten parissa.

Kalastus, marjastus ja
metsätyöt olivat mieluisim-
pia. Isä oli myös kiinnostu-
nut tekniikasta ja maantie-
dosta. Englantiakin hän
opiskeli tyttärensä koulu-
kirjoista. Viimeinen valtaus
oli tietokoneen haltuunot-
to. Tekstinkäsittelyn opittuaan
isä alkoi kirjoittaa oman
elämänsä vaiheita muistiin.
Sieltä on lainattu tämän
muistokirjoituksen lainaus-
merkeissä olevat kappaleet.

Isä kannusti meitä tyttä-
riäinkin opiskelemaan, kos-
ka hänellä itsellään ei ollut
mahdollisuutta jatkaa kou-
luja sodan jälkeen.

Isä halusi aina pitää yh-
teyttä karjalaiseen sukuunsa

monin eri tavoin, vieraan-
varaisuudella, kyläilyillä ja
puheluilla.

Lapsuuden kotipaikka
Riiskassa oli isälle mielui-
nen retkikohde monena
kesänä. Niillä matkoilla oli
mukava haastella sukulais-
ten ja vanhojen tuttujen
kanssa. Me muutkin per-
heenjäsenet olemme saa-
neet tutustua isän kauniin
seen kotipaikkaan. Kukko-
nen sukukokoukset ja Py-
häjärvilehti ja -juhlit ovat
olleet tärkeät kanavat kar-
jalaisuuteen.

Isä sanoi usein, että hä-
nellä on ollut hyviä ihmisiä
ympäriään. Hän itse oli
myös sopuisa, hiljaista pal-
velusta lähimmäisilleen te-
kevä. Metsähän vastaa niin
kuin sinne huudetaan.

Isä ja äiti saivat kulkea
yhteistä matkaa, toisiaan tu-
kien 66 vuotta. Isän yhtäk-
kinen kuolema jätti suuren
surun ja tyhjän tilan meidän
läheisten elämään.

Lohduttaudumme isän
siunanneen Tarja-pastorin
sanoin:

"Vaikka Kauno on nyt
poissa, hän kuitenkin on
edelleen matkallamme mu-
kana, kauniiden ja onnellis-
ten muistojen kautta. Tästä
eteenkin päin teidän mat-
kaanne valaisevat Kaunun
teille osoittama rakkaus ja
huolenpito."

ANITTA JOKINEN
ja VIRPI HURULA,
tyttäret

Lauri Karrelan muistolle

Lauri Karrela syntyi 23.9.1951 Vampulassa Vpl. Pyhäjärveltä kotoisin oleva Niilo Karrelan ja Käksälmen maalaiskunnasta kotoisin olevan Hilja Karrelan perheeseen. Perheessä oli aikaisemmin kaksi tyttöä Anja ja Aira, joten Lauri oli varsin toivottu tulokas Karrelan rakastavaan perheeseen ja laajaan sukuun. Vanhempien ja siskojen lisäksi yhteistaloudessa asuivat isovanhemmat Antti ja Anna sekä Antin veli Mikko vaimonsa Marian kanssa.

Lauri oli jo lapsesta asti vauhdikas, vilkas, mukava ja hyväluontoinen. Lapsuuden leikit meidän siskojen kanssa sujuivat hyvin ja työtä riitti meille kaikille maalaistalossa. Isän sairastelun myötä ja muiden talon miesten vanhuuden takia Lauri joutui jo varsin nuorena tekemään raskaitakin töitä. Sukupolven vaihdos tilalla tehtiin vuonna 1974 ja niin Laurista tuli isäntä taloon. Töiden ohessa hän kävi Loimaan Maamieskoulun ja jatkoi opiskeluaan Mustialan ja Ahlmanin oppilaitoksissa valmistuen agrologiksi. Niin karjanhoidon kuin maanviljelyksen osaaminen oli näin saanut käytännön opetuksen lisäksi myös alan tietopuolista osaamista.

Talon töiden ohessa Lauri harrasti paljon. Hän oli taitava käsistään tehden mm. runsaasti erilaisia puutöitä. Koneiden parissa riitti touhuilua ja myöhemmin reserviläistoiminta sai Laurista uskollisen osallistujan. Lauri oli varsin isänmaallinen: koti, uskonto ja isänmaa olivat vapaaehtoistoiminnan kulmakiviä.

Isän kuoltua v. 1994 Lauri jäi äidin kanssa taloa asumaan. Äiti eli viimeiset

vuotensa Annalan palvelutalossa ja kuoli v. 2010 lähes 97-vuotiaana. Lauri huolehti vanhemmistaan hyvin. Lauri osallistui myös Huittisten Karjalaseuran toimintaan ahkerana talkoolaisena.

Veljemme Lauri oli innokas matkailija. Hänen ansiostaan me siskot pääsimme yhteisellä matkalla tutustumaan isän ja äidin synnyinseutuun. Jo monen aikaisemman Karjalan matkan ansiosta Lauri tiesi paikat. Loistavien videokuvien ansiosta saimme jälkikäteen palata Pyhäjärvelle monesti uudelleen. Myös ulkomaat ja erikoisesti Kanarian saaret tulivat Laurille tutuksi. Siellä hän eräällä matkalla tapasi tulevan puolisonsa Ullan ja muutaman vuoden kuluttua seurauksena oli kihlaus 8.8.2008 ja heidät vihittiin Vampulan kirkossa 16.3.2013. Poikamiespäivät jäivät taakse ja yhteinen onnellinen elämä alkoi.

Laurilla oli ystäviä pal-

jon. Avoimen ja huumorintajuinen karjalaispojan oli helppo tutustua ihmisiin ja kaikki pitivät hänestä. Noin 25 vuotta sitten Laurin harrastuksiin tuli mukaan myös lentäminen. Hän teki aikanaan useiden vuosien ajan ns. palolentoja ja lennätti ystäviään lähiseudun taivaalla. Hän rakasti lentämistä ja hän oli varsin huolellinen kaikessa tähän harrastukseen liittyvissä toimitissa. Tämän rakkaan harrastuksensa parissa hän toimi 24.9.2016, kun sydänkohtauksen seurauksena menehtyi Vampulan Tuulikkilentokentällä.

Suurta onnea seurasi nyt suurin suru. Ulla-puolisolle, meille sisaruksille, sukulais- ja ystäväjoukolle ikävä ja kaipaus on lohduton. Jäämme syvästi kaipaamaan Lauria. Hyvän ihmisen muisto ei koskaan katoa – se säilyy sydämissämme ikuisesti.

AIRA LAAKSONEN
Laurin nuorempi sisar

Pikkuserkkua kaivaten

Olen Laurin pikkuserkku ja saanut tuntea hänet koko ikäni. Isämme myös Lauri – Lauri Pärssinen – oli Laurin kummisetä. Ulkoisesti Lauri muistutti meidän isoisäämme Mikkoa.

Mutta Lauri oli minulle paljon enemmän kuin pikkuserkku. Hän oli minulle – ja myöhemmin 1980 luvulta lähtien myös miehelleni Sakarille ja koko perheellemme todellinen ystävä. Kuten varmaan suurimmalle osalle, jotka hänet tunsivat – ystävä isolla Y:llä.

Asumme Kokemäellä ja Laurin rakkain harrastus toi hänet monet kerrat Poriin ja Piikajärvelle lentokentälle ja sitä kautta myös luoksemme. Lukemattoamat yhteiset juhannukset, joulut, mökki-illat, tanssireissut on yhdessä vietetty. Näitä retkiä on aina sävyt-

tänyt hauskuus ja ilo. Lauri oli ystävä, joka ei jättänyt ketään huomiotta ja kaikkiin meihin jäi jälki hänestä. Illanviettojemme ja juhannusjuhliemme aluksi kajautimme yleensä Karjalan kunnaila -laulun. Myös kesän Pyhäjärvi-juhlat olivat yhteinen juttumme.

Lauri toi iloa jokaisen elämään. Hän jakoi pitää yhteyttä ja jakaa elämäniloaan aina toisille. Hän oli kova matkustelemaan ja kaikilta matkoilta tuli muistoksi aina vanha kunnan postikortti.

Karjalaisuus toi luonteseen leikkisyyden ja huputtelun. Huumori oli iso osa Lauria. Joskin olemme keskustelleet vaikeistakin asioista yhdessä – asiasta kuin asiasta. Ja myös itketty yhdessä – niinhän ystävät ja varsinkin karjalaiset tekevät. Muutaman kerran

hän kävi myös räisäläisen mieheni järjestämällä Kannaksenmatkoilla tuoden niinkin matkoihin hauskuuden mukanaan.

Laurin myötä olemme saaneet ison joukon uusia ystäviä, ja saimme myös seurata hänen rakastumistaan ja iloita, kun hän 2008 löysi Ulla-vaimon. Olen ylpeä siitä, kuinka hienosti hän hoiti äitinsä Hiljan vanhuuden päiviin asti.

Uskon vahvasti, että Laurin viesti meille sureville olisi: Muistakaa elää – muistakaa iloita!

Niin meidän on ilman häntä eteenpäin elämissä mentävä – suuri ikävä ja monet rakkaat muistot mielissämme.

Kiitos Lauri, että saimme olla ystäviäsi – jätit ison ikävän.

PIRJO SOIKKELI

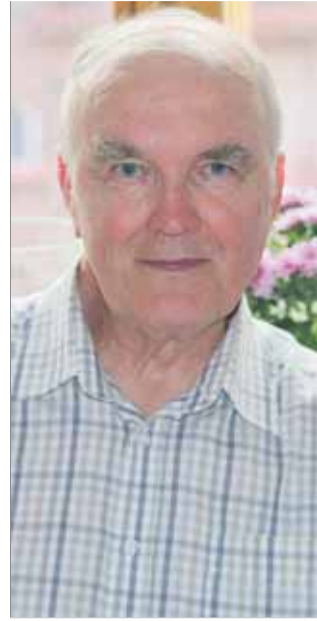
Merkkipäiviä

Rauno Savia 80 vuotta

Isämme Rauno Savia syntyi Mouhijärven Häijäässä 4.12.1936 Kerttu ja Paavo Savian esikoisena. Varhaislapsuutta varjosti sota ja isän menetys talvisodassa, mutta pikkukylässä oli kuitenkin turvallista ja sukulaisia lähellä.

Äidin liian varhainen poismeno isän ollessa 14-vuotias johti siihen, että isästä tuli tilan jatkaja. Isä koulutettiin maanviljelysammattiin Ahlmanin maamieskoulussa, jossa hän tapasi myös napakan karjalaistyön, äitimme Eilan (o.s. Naskali). Naimisiin he menivät 1962 ja omakotitalo valmistui seuraavana vuonna 60 metrin päähän isän lapsuudenkodista. Kauemmas ei isä ole luvanut muuttaa. Me lapset synnyimme peräkkäisinä vuosina: Heidi 1964 ja Johanna 1965. Hämmästyttävän hyvin lempeäluontoinen isämme selvisi kolmen temperamenttisen naisen kurissa pitämisessä.

Isä käytti nuorena viljelijänä ja perheenisänä paljon aikaa perheen ohella myös kunnan asioiden hoitamiseen. Hän oli pitkään Mouhijärven kunnanhallituksen ja -valtuuston puheenjohtaja ja tätä kautta myös

tekee mielellään edelleen. Lempiharrastus on ollut raviurheilu. Monissa raveissa käytiin Tampereella isän kanssa, kun olimme lapsia ja nykyään lauantainen tv:n raviohjelman hetki on rauhoitettu häiriöiltä – tai ainakin isällä on tuolloin ”hetkellinen kuurous”.

Asuinpaikkaa ei ole ollut tarpeen muuttaa, mutta muuten isä on aina ollut mielellään lähdössä matkoille uusiin kohteisiin – etenkin isän sielunmaise-

maan Suomen Lappiin.

Lukuisten Karjalanmatkojen seurauksena isämme taitaa tuntea Alakylän ja Kahvenitsan talonpaikat paremmin kuin äiti. Kaukaisemmista kohteista isä on tähän mennessä käynyt Afrikassa ja Aasiassa sekä kiertänyt Yhdysvalloissa.

Euroopassa ei ole montaa maata, jossa isä ei olisi käynyt. Viimeisimmäksi tuli koettua ”urhaiden reitti” eli Hurtigrutenin laivamatka Norjan vuonoilla.

Lapsena isämme lempitarinoita meille tyttärelle oli oman appelsiiniarhan perustaminen Italian aurinkoon. Yhteiset matkat ovatkin viime vuosina suuntautuneet Italian Marcheen ja Como-järvelle. Eiköhän sinne suunnata taas keväällä!

Pyöreitä vuosia juhlistetaan lähisuvun keskenkoilla.

Onnea paras isä!

HEIDI SAVIA
ja JOHANNA
KEMPPAINEN

Laitilassa tanssittiin kesähäitä

Laitilalaisten Marja ja Reini Kiiskin pojantyttö Sini Hentilä o.s. Kiiski avioitui Jaakko Hentilän kanssa 30. heinäkuuta. Vihkiminen tapahtui Laitilan Pyhän Mikaelin kirkossa ja häitä juhlittiin Palmusen vintillä sadan sukulaisen ja ystävän kanssa. Pappa Reini Kiiski on kotoisin Karjalasta Pyhäjärveltä.

Sini on kotoisin Laitilasta, mutta on asunut ja opiskellut jo useamman vuoden Jyväskylässä. Yhteiset opiskelut toivat Sinin ja Ilmajoelta kotoisin olevan Jaakon yhteen. Sini on kansallisen tason keihäänheitäjä, jonka nousua kansainväliselle tasolle ovat hankaloittaneet monet sairastelut ja loukkaantumiset. Vaikeuksista huolimatta kilpaura jatkuu kohti seuraavaa kesää.

Sini tekee maisteriopintoja Jyväskylän yliopistossa Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa Liikuntabiologian laitoksella. Jaakko on liikuntatieteiden maisteri ja tekee tällä hetkellä Liikuntabiologian laitoksella väitöskirjaopintoja.

Sini ja Jaakko toivottavat kaikille Pyhäjärvi-lehden lukijoille oikein mukavaa loppuvuotta!

Kuvat on ottanut Anssi Mäkinen.

vpl. **Pyhäjärvi**

Kotisivut osoitteessa: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Väitöksiä

Filosofian tohtori **Maria Merisalo** väitteli Helsingin yliopistossa 11. kesäkuuta 2016 otsikolla *Electronic capital. Economic and social geographies of digitalization*. Vastaväittäjänä tilaisuudessa toimi professori Jouni Häkli Tampereen yliopistosta ja kustoksena professori Tommi Inkinen Helsingin yliopistosta.

Tohtorin tutkintotodistuksen Maria Merisalo sai 23.9.2016. Väitöskirja on julkaistu sarjassa *Department of Geosciences and Geography* numerolla A43.

Marian vanhemmat ovat **Arja ja Kari Merisalo**. Arjan äiti oli **Tuulikki Liiri**, o.s. **Kuronen** syntynyt Kiimajärveltä. Hänen vanhempansa olivat **Juho ja Alina Kuronen**.

Maria kiittää Vpl. Pyhäjärvi-Säätiötä väitöstyötä varten vuonna 2014 myönnetystä apurahasta.

Kerro perheen ja suvun uutiset lehdessä

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhetapahtumista, kuten merkkipäivistä, edesmenneistä ja valmistuneista.

Muistathan kuitenkin aina kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Kotikokki

Presidentinrouvan piparkakut

Ellen Svinhufvudin piparkakut

3 munaa
425 g (n. 5 dl) sokeria
1,5 dl kermaa
1,5 dl (n. 150 g) voisulaa
100 g manteleita
1 tl kanelia
1 tl kardemummaa
1 tl soodaa
noin 12 dl (640 g) vehnä jauhoja

Viipurissa tunnettiin hyvin presidentinlinnan tarjoukset, ja suuren suosion saanut ohje kulki ystävältä toiselle kahvikutsujen tarjoilupöytiin.

Munat ja sokeri vatkaataan vaahdoksi. Kerma, voi, mausteet, kuoritut ja suikaleiksi leikatut mantelit sekä sooda jauhoihin sekoitettuna lisätään, ja taikinan annetaan olla kylmässä muutama tunti. Leivotaan kapeita tankoja, jotka paistetaan noin 200 asteessa. Tangot leikataan heti kuumina vinoiksi viipaleiksi.

Pula-ajan piparkakut Viipurista

1 ½ dl siirappia
1 ½ dl sokeria
1 ½ dl kermaa tai maitoa
2 tl soodaa
1 ½ tl kanelia
1 tl inkivääriä
½ tl neilikkaa
2 dl perunajauhoja
4 dl vehnä jauhoja

Siirappi, sokeri ja kerma sekoitetaan ja keitetään hiljalleen puolisin tuntia, minkä jälkeen vähän jäähdytetään ja muut aineet sekoitetaan, sooda ensin vehnä jauhoihin ja sitten taikinaan.

Taikinan annetaan seistä yön yli, minkä jälkeen taikina kaulitaan ohueksi levyksi ja otetaan piparkakkumuotilla kakkuja pellille. Paistetaan kauniin vaaleanruskeaksi. (Viipuri 1941-45, Marjatta Kokkonen).

Ohjeet kirjasta Karjalainen keittokirja, Pirjo Sallinen-Gimpl 2009.

Uusi Karjalainen ruokakirja

Hiljattain on ilmestynyt myös uusi ruokaohjeita tarjoileva Karjalainen ruokakirja, joka Karjalan Liiton naistoimikunnan 40-vuotisjuhlajulkaisu.

Kirjassa kerrotaan lyhyesti naistoimikunnan toiminnasta neljän vuosikymmenen ajalta. Pääpaino on kuitenkin karjalaisten ruokien resepteissä, jotka pohjautuvat Vuoden ruokiin ja leivonnaisiin. Mukana on ohjeet muun muassa suistamolaisesta ryyrokasta ja uusikirkkolaisesta aattolohkosta tai hiitolaisista vesirinkeistä ja seiskarilaisesta riisirusinapiirakasta.

Kirjaa voi ostaa Karjalan Liiton verkkokaupasta.

Muolaan kirja voitti liiton kisan

Näin Muolaan jäi elämään -kirja on voittanut Karjalan Liiton vuoden 2016 pitäjän- ja kyläkirja-kisan.

–Kirja kertoo mielenkiintoisella tavalla Muolaan pitäjän vaiheista, evakkoon lähdöstä ja ajasta, jolloin palattiin hetkeksi takaisin kotiseudulle ennen lopullista lähtöä sieltä. Kirja paneutuu aiheeseen niiden muistojen kautta, joita heillä itsellään tai kirjaan haastafelluilla on omien vanhempien tai isovanhempien kertomina, toteaa valinnan tehnyt liiton varapuheenjohtaja **Eevaliisa Kurki**.

– Useat matkat sodan jälkeen Muolaaseen ovat olleet omiaan vahvistamassa ”Muolaan henkeä” ja olleet luomassa ja antamassa myös nuoremmille sukupolville tietoa oman pitäjän elämästä ja erityispiirteistä.

Tunteeko joku näitä kuvia Antti Tenkasan albumista?

Antti Tenkanen ja Kaarlo Kaasalainen sekä kaksi tuntematonta naista, kaikilla helmet kaulassa. Kuva Vernitsalta noin vuoden 1930 paikkeilta.

Edesmenneen setäni **Antti Tenkasan** albumissa oli paljon kuvia VernitsanVpl. Pyhäjärveltä ennen sotia.

Olen ne muut pääasiassa ottanut talteen ja nimennyt jo, mitä olen tietänyt. Mutta nämä kaksi kuvaa ovat pyörineet mielessäni useasti. Toisessa on äitini **Martta** ja toisessa isän veli Antti. Vieläkö joku tietäisi puuttuvien ihmisten nimet? Olen itse Vernitsalla syntynyt 1934 ja olin mukana Vernitsa-kirjan teossa Lea Jokisen välityksellä.

TUOMO
TENKANEN

Käenkatu 4 F 55
04230 Kerava

tuomo.tenkanen@
saunalahti.fi
P. 0440-100908

Martta Kuronen, myöh. Tenkanen ja kaksi muuta naista Vernitsalla noin 1923.

Wernitsan viljelyksiltä Sortanlahden kauppapaikkaan -teos oli mukana vuoden pitäjäkirjakilpailussa

– Vuoden 2016 aikana on koottu ja kirjoitettu useita karjalaisia kyläyhteisöjä kuvaavia sekä niiden asukkaiden elämästä kertovia teoksia. Kirjojen kerronta on elävää ja kuvaa hyvin sen aikaista elämää Karjalassa. Yhteistä niille on usein talolta kertovaa ajankuvaa talon asukkaista useinkin sukupolven ajalta sekä erityispiirteitä talossa asuneista ihmisistä. Sen aikaisista elintavoista, elinkeinoista ja selviytymisestä sodan aikana sekä lähdöstä evakkoitaipaleelle.

Kirja Wernitsan viljelyksiltä Sortanlahden kauppapaikkaan kertoo mielenkiintoisella ja merkittävällä

tavallaan juuri niiden alueiden elämästä ja ihmisistä tuona aikana. Kirjasta lukija, jonka juuret löytyvät kirjan kertomilta kyliltä, saa hyvää tietoa omista juuristaan ja sukunsa vaiheista.

Kirjaa lukeva saattaa tuntea olevansa mukana heidän arjessaan ja toimissaan, tuntee istuvansa tuvan penkillä tai ruokapöydän ääressä yhtenä talon asukkaista. Kirjassa kerrotaan evakkomatkoista ja ajasta evakkopaikoissa.

Vastaanotto uusilla paikkakunnilla ei aina ole ollut mieluisaa, toisinaan evakot kokivat olevansa kuin huutokaupassa. Kaikesta tästä kuitenkin selvitettiin ja elämä

jatkuu.

Kirja antaa jälkipolville mahdollisuuden tiedostaa oman sukunsa ja lähipiirinsä juuret sekä vahvistaa siten heidän omaa karjalaista identiteettiään. Siinä on myös runsaasti kuvallista kerrontaa, joka yhdistää ne kirjassa kerrottuihin henkilöihin ja tapahtumiin.

Kirjan tekijät ovat saaneet tekstin sujuvaan ja selkeään muotoon, joten lukijalle jää ilo asettua mukaan kirjan kerrontaan ja nauttia ”matkasta” rajan takaiseen Karjalaan.

EEVALIISA KURKI
Karjalan Liiton
varapuheenjohtaja

Korjauksia kirjaan Wernitsan viljelyksiltä Sortanlahden kauppapaikkaan

Kirjan kokoaminen on ollut vaativa työ, josta kiitän lämpimästi sen tekijöitä.

Kirjassa on Lukkarilan suvusta muutamia virheelisiä tietoja, joita haluan korjata. Olen myös täydentänyt tekstin sisältöä. Olen **Emil ja Maria Lukkarilan** toiseksi vanhin lapsi **Meeri**.

Otsikko Lukkarilat Wernitsalle (s. 330-331)

Isoisäni **Knut Lukkarila** on syntynyt v. 1852 Ylivieskassa, ei Hiitolassa. Hän muutti Hiitolaan nuorena miehenä jo ennen isäänsä **Sylvesteriä** (1833-1914), joka siirtyi sinne v. 1876 Ylivieskasta. Knut Lukkarila muutti Hiitolasta Käkisalmen maalaiskunnan kautta Pyhäjärven Vernitsalle v. 1888, jossa kuoli v. 1914.

Toisin kuin kirjoituksessa mainitaan, Knut Lukkarilan ensimmäinen vaimo oli **Helena Suhonen** (1856-1902). Heillä oli yhdeksän lasta, **Julia** s. 1880, **Emma** s. 1881, **Hilma** s. 1883 ja **Juho** s. 1887, jotka syntyivät Käkisalmen maalaiskunnassa, sekä Vernitsalla syntyneet **Aleksander** s. 1890, isäni **Emil** s. 1893, **Iivari** s. 1896, **Alina** s. 1898 ja **Aino** s. 1901. Helena-äiti kuoli noin kaksi vuotta Ainon syntymän jälkeen.

Knut meni myöhemmin vielä naimisiin muistaakseni **Miina**-nimisen naisen kanssa. Heillä ei ollut lapsia.

Iivari ja Lempi (os. **Naskali**) **Lukkarilan** häät -kirjoitus on muuten oikein, mutta **Juho** ja **Emil Lukkarilan** lapset ovat sekaantuneet keskenään.

Juho Lukkarilan lapset olivat Vernitsalla syntyneet **Onni** s. 1914, **Alvar** s. 1917, **Aini** s. 1919, **Ester** s. 1922, **Pentti** s. 1924, **Niilo** s. 1926, **Teuvo** s. 1928 ja **Hannu**, joka syntyi vasta Yläjärvellä 1933.

Emil Lukkarilan (1893-1968) ja **Maria Lukkarilan** o.s. **Vuohelainen** (1894-1970) lapset olivat **Else** (1922-2003), **Meeri** (1924-), **Leo** (1926-1992), **Viljo** (1929-1990) ja **Reijo** (1933-2005). Kaikki Vernitsalla syntyneitä.

Sivun 331 valokuvatekstissä Vernitsalla sisarusset: **Leo**, **Meeri**, **Else**, **Viljo** ja **Reijo Lukkarila** ovat oikein. Isä **Emil** katselee ikkunasta, ei veljensä **Juho**. Kuva on otettu jatkosodan aikana, koska **Leo**-veljellä on rippipuku yllään.

Emil Lukkarilan perhe evakuoitiin Töysän Holkonkylään, ensin **Jussi Holkon** ja lopuksi **Mäki-Lahnan** tilalle. Kävin Töysässä syysrippikoulun 1940.

Juho Lukkarilan perhe evakuoitiin Alavudelle ja sieltä he ostivat maatilan talvisodan jälkeen. He eivät palanneet Karjalaan jatkosodan aikana.

Keväällä 1941 vanhempani saivat pika-asutustilan Ikaalisista, jonne muutimme. Asuimme Vatsiaisilla Yli-Hannulla, koska tilallamme ei ollut vielä rakennuksia. Kävin kevätrippikoulun ja pääsin ripille v. 1941 Ikaalisissa. Palasimme isän kanssa Vernitsalle syksyllä 1941. Äiti, **Else**, **Leo**, **Viljo** ja **Reijo** tulivat karjan kanssa keväällä 1942.

Vernitsalla ollessamme ennen talvisotaa **Liisa Paa-so** ja äitini kuppasivat toisiaan. Isääni **Emilia-äiti** kuppasi myös, mutta muutoin hän ei ehtinyt töiltään toimia kupparina. Ikaalisissa sodan jälkeen vastaavana "kuppauksumppanina" oli **Liita Naskali**.

Äitini osasi kääntää silmän roskien poistamiseksi ja sitä taitoa hän käytti tarvittaessa naapureihinkin. Hän tunsu myös luonnonlääkkeitä ja osasi tehdä esimerkiksi hauteen ruusun parantamiseksi.

MEERI PERÄLAMPI o.s. LUKKARILA
Vernitsan Mukkelinmäeltä

Kirja innostaa suvun juurille

– Olen kovasti jo lukenut tuota Sortanlahden-Wernitsan vastajulkaistua kirjaa, todella mielenkiintoista ja arvokasta tietojen talteenpanoa, kiittelee **Keijo Kajantie**.

– Sattumalta sain hiljattain kolme mainiota uutta valokuvaa Sortanlahdesta, yksi osuuskaupan sisältä: ja sitten kaksi maisemaa Sortanlahden niemeltä,

Ne ovat kotisivullani tällaisen tekstipätkän kanssa:

Niemellä oli myös osuuskauppa, jonka kuvasa (etusivulla) on kaupanhoitaja 1921-23 **Väinö Kalliokoski** ja hänen vaimonsa **Ida**.

– Hämmästyttävintä on että **Väinö Kalliokoski** on äitini isän **V. Vaaran** sisaren **Fluuran** poika **Askola** – maailma on pieni.

Näkymiä niemeltä on myös oheisissa kuvissa.

– Kerätäänköhän näitä valokuvia Pyhäjärveltä systemaattisesti johonkin, kyselee

KEIJO KAJANTIE
kajantie@cc.helsinki.fi

Kuvassa jossa pieni poika seisoo, taustalla oleva rakennus on ilmeisesti Etappi.

Tienristeyksen maisemaa Sortanlahden niemeltä.

Alla sama maisema noin 20 vuotta myöhemmin, ilman rakennuksia talvisodan jälkeen 1943, Kajantien isän siskon miehen kuvaamana.

Lahjoitusmaatalonpoikien omien oikeuksien puolustus koitui samalla koko Suomen hyväksi

Ohessa toinen osa **Aarno Karimon** kirjoituksesta Kunnioita isäsi ja äitiäsi – Lahjoitusmaiden synkkää historiaa. Teksti on julkaistu marraskuun 28. päivänä 1936 ilmestyneessä Suomen Kuvalehdessä. Jutun otsikointi on toimituksen.

Ensimmäinen osa julkaistiin lokakuun Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä.

Keisari Aleksanteri I yhdisti vihdoin "Vanhaksi Suomeksi" sanotun Karjalan muuhun Suomeen. Tässä teossa **Kustaa Mauri Armfeltilla** on arvaamattoman suuren ansionsa. Hän tunsikin lahjoitusmaatalonpoikien hirvittävän kurjuuden ja koetti tehdä kaikkensa heidän kohtalonsa parantamiseksi. Vaikkapa olikin melkeinpä varaton mies, hän osti erään Karjalan lahjoitusmaahovin vain pelastaakseen sen talonpojat räikkäyksestä. Mutta yksi hovihan, vaikkapa olisi käsittänyt kokonaisen pitäjän, oli vain pisara meressä.

Viipurin läänin yhdistäminen muuhun Suomeen herätti lahjoitusmaaisännissä suunnatonta kiukua. He pyrkivät täydelliseen venäläisen maaorjuuden toimeenpanoon lahjoitusmailla ja näkivät nyt suunnitelmiansa estyvän. Talonpojat puolestaan odottivat Suomeen liittämisen parantavan heidän olojaan, uskoivatpa saa-

vansa maansakin vihdoin taas omistukseen.

Kauan, 60-80 vuotta, he saivat kuitenkin vielä odottaa. Suomalaisen oikeusjärjestyksen ulottaminen Karjalaan antoi heille jonkinlaista turvaa jokapäiväisessä elämässään, mutta ei pystynyt varsinkaan ensimmäisinä vuosikymmeninä paljonkaan hillitsemään venäläisten isäntien ja voutien rajatonta mielivaltaa. Nagaikka, kasakan piiska, ja voudin solmuruoska olivat vielä pitkät ajat pääasiallisimpia oikeudenkäytön välineitä. Armfelt oli jo kuollut, samoin Aleksanteri, ja kukaan suomalainen ei jaksanut kohota tässä asiassa vaikuttamaan kivikovaan Nikolai I:seen.

Vasta 1860-luvulla Suomen senaatti päätti, että Suomen valtio lunastaisi lahjoitusmaat niiden venäläisiltä herroilta ja myisi ne kohtuullisilla hinnoilla niiden alkuperäisten omistajien, talonpoikien jälkeläisille. Aleksanteri II vahvisti päätöksen.

Näin vapaiden talonpoikien jälkeläiset vasta kymmenennessä polvessa saivat ostaa takaisin etäisiltä isiltään muutta mutkitta ryöstetyt maat. Tilojen osto venäläisiltä kesti kuitenkin vuosikymmeniä, sillä monet ryssät koettivat rettelöidä kaikkiin tavoin. Viimeiset omistuskirjat jaettiin Karjalan talonpojille vasta 1890:n paikkeilla. Siellä elää vieläkin isäntiä, jotka nuoruudessaan ovat kokeneet lahjoitusmaa-ajat.

Senaatti päätti viisaudessaan, että rannikkoseudut pidätettäisiin Suomen valtiolle, joka, kohottaakseen talonpoikien aineellista tilaa, myisi niistä venäläisille huvilapaikkoja. Näin tapahtuikin.

Tämä senaatin toimenpide aiheutti Karjalan kannaksen länsiosalle toisen kirkon, venäläisen huvilasuutuksen. Suomen puolelle, enimmäkseen Suomenlahden rannikolle, kohosi lähes 14 000 venäläistä huvilaa, joissa kesäisin, osin talvisinkin asui noin 130 000 venäläistä. Vasta vapausota teki tästä kirkuksesta lopun.

Melkeinpä koko Karjala oli aikoinaan lahjoitusmaata. Mainittakoon vain esimerkiksi, että laajassa ja väkirikkaassa Pyhäjärven pitäjässä oli vain kolme vapaata taloa. Koko Karjalassa oli 1860-luvulla lahjoitusmaaisäntien hallussa lähes 4 000 maatilaa, yhdellä isännällä omistukseen jopa kaksikin pitäjää.

Lahjoitusmailla asui tällöin yhteensä noin 120 000 talonpoikaa perheineen. Nämä numerot jo osoittavat, mitä lahjoitusmaajärjestelmä oikeastaan merkitsi.

Mydessään talonpojille lahjoitusmaarysiltä lunastamansa maat, pidätti Suomen valtio niistä itselleen sangen laajat metsät. Joitain vähäisempiä metsäalueita on valtio viime aikoina luovuttanut talonpojille, mutta valtavain osa on yhä valtion huostassa.

Lahjoitusmaatalonpoikien jälkeläiset, jotka yleensä kaikkialla asuvat isänsä tiluksilla, vaativat niitä omistukseen ja valtio panee kynsin hampain vastaan. Lahjoitusmaakysymys on siis tässä muodossa, viimeisessä vaiheessa, vireillä edelleenkin.

Nämä metsät edustavat satojen miljoonien aineellista arvoa. Siinä on samalla ratkaistavana periaatteellinenkin kysymys: onko Suomen valtio, lunastettuaan talonpojilta aikoinaan rahatta ja hinnatta ryöstetyt maat, oikeutettu itse jatamaan lahjoitusmaaisännyyttä?

Saattaisi kysyä: eivätkö lahjoitusmaatalonpojat, kun mistään ei tullut minkään näköistä apua eikä oikeutusta, edes yrittäneet sitä itse hankkia? Kysymys on helppo tehdä ja vaivatonta on lisätä: "Ei oikeutta maassa saa, ken itse sit' ei hanki".

No niin, talonpojat koettivat kaikki rauhanomaiset keinot ja tekivät sen

lisäksi venäläisaikana 28 eri kapinayritystä. Ne päättyivät jokainen heidän tappioon, sillä kasakan piikki oli kirvestä pitempi, viikatta kätevämpi. Kasakoita majaili hoveissa ja Venäjän hallitus lähetti auliisti sekä niitä että muutakin sotaväkeään talonpoikien kapinoita kukistamaan.

Ihmeellinen ja merkillinen on Karjalan lahjoitusmaatalonpoikien 300-vuotinen taistelu oikeuksiensa puolesta. Sanotaan usein vielä nytkin esimerkiksi Karjalan kannaksen asukkaista: nehan ovat kaikki ryssiä. Mitäpä siinä selitelmistä, menköön jokainen näin sanoja "paikan päälle" katsomaan. Sanottakoon vain lisäksi, että seka-avioliitto suomalaisen ja venäläisen välillä on ollut tuntematon.

Lahjoitusmaajärjestelmä keskeytti vuosisadoiksi Karjalan maaseudun kaiken kehityksen. Vielä viime vuosisadan puolivälissä mainitsee Viipurin läänin silloinen kuvernööri tarkastuskertomuksessaan erästä pitäjistä, joka ei kuitenkaan ollut pahimmin sorrettuja, että jos sen ylle rakennettaisiin katto, niin se olisi yksi ainoa, suuri vaivaistalo.

Niistä ajoista on kulunut vasta kahden miespolven ikä, mutta Karjala on jo

tässä ajassa, ehkä itäisimpiä, Laatokan pohjoispuolella olevia perukoitaan lukuun ottamatta, kohonnut muun Suomen tasalle, pystyy useimmissa suhteissa sen kanssa menestykselle kilvoittelemaan.

Lahjoitusmaatalonpoikien jälkeläiset nousivat ensimmäisten joukossa maamme lopullisen itsenäisyystaistelun alkaessa. Heistä oli pääasiallisesti muodostettu Viipuriin tammikuun 22. p:nä 1918 marssinut 600-miehinen talonpoikaisjoukko, joka jo saman kuun 26 p:nä taisteli Kämärällä vapausodan ensimmäisen taistelun. Heistä kaatui tällöin puolisenkymmentä.

Pian sadat muut seurasiivat heidän esimerkkiään. Kohtalo satutti niin, että he joutuivat pitkin Vuoksen varsia ja vihdoin Raudussa jokseenkin säännöllisesti taistelemaan entisiä sortajiaan venäläisiä vastaan.

Mitäpähan, jos lahjoitusmaatalonpojat aikoinaan taipuivat? He olisivat siinä tapauksessa myöskin venäläistyneet ja Karjalasta olisi tullut lopullisesti venäläistä maata, jota ei kai olisi enää milloinkaan yhdistetty Suomeen. Vaikeahan olisi silloin ollut yhdis-

Lahjoitusmaatalonpoikien entisöity muistomerkki Pyhäjärvellä, syysateen aikaan 2016. Kuvat: Yrjö S. Kaasalainen.

tämistä asiallisilla syillä vaatimaan. Ja tuskinpahan silvottu Suomi, itärajanaan Kymi ja Saimaa, olisi jaksanut milloinkaan itsenäistyä.

Lahjoitusmaatalonpoikia on asioita syvemmin ajateltaessa kiitettävä hyvin

paljosta. Omien oikeuksiensa ja maidensa puolesta taistelllessaan he samalla, itse ehkä sitä selkeästi tietämättä, kamppailivat koko muunkin Suomen puolesta.

Harvoinpa, tuskin milloinkaan lienee Suomessa

kohotettu muistomerkkiä suuremmalla syyllä kuin lahjoitusmaatalonpoikien jälkeläiset nyt tekevät täten julkisesti kunnioittaessaan hirvittävästi kärsinyttä, mutta aina, epätoivonkin partaalla, oikeuden lopulliseen voittoon järkkymättä us-

konutta isiensä kymmentä miespolvea.

Nämä miespolvet kävivät vaikeimman ja pisimmän Suomenniemellä konsanaan käydyn kamppailun, kestivät ja vihdoinkin voittivat.

Lahjoitusmaatalonpoikien lähetystö presidentin puheilla

Lahjoitusmaatalonpoikien lähetystö presidentti Svinhufvudin luona 1930-luvulla.

Oheinen valokuva on ollut aikanaan Keuruulla mummolani seinällä niin kauan kuin muistan. Olen tiennyt, että lähetystön käynnin syynä presidentti Svinhufvudin luona oli lahjoitusmaatalonpoikakysymys.

Kuvassa pyhäjärveläisiä ovat aijani **Vilho Toivainen**, suojeluskuntalainen **Jalmari Pusa** ja "pitäjän viisas mies" **Juho Tomperi**. Tämä selviää kuvan takaa.

Olisi kuitenkin mielenkiintoista tietää, miksi lähetystö on ollut nimenomaan presidentti Svinhufvudin luona? Mikä on ollut käynnin perimmäinen tarkoitus?

Olisi myös mielenkiintoista tietää ainakin jotain kuvan muiden kuin pyhä-

järveläisten henkilöiden taustoista? Lehden lukijoilla on varmaan tarkempaa tietoa kuvan henkilöistä ja kuvaan liittyvästä asiasisällöstä?

MARTTI TOIVIAINEN

Vuosikymmenen karjalainen kulttuuriteko -palkinto Tampereen piirille

Karjalan Liitto on myöntänyt ensimmäisen kerran Vuosikymmenen karjalainen kulttuuriteko -palkinnon. Palkinto on kunnianosoitus vuosia tai vuosikymmeniä jatkuneesta karjalaisesta kulttuurityöstä.

– Jäsenkuntamme on erittäin aktiivista monilla kulttuurin aloilla, karjalaisia kirjoja tehdään vuoden jälkeen runsain määrin, käsityön saralla osallistutaan kilpailuihin uusien innovatiivisten ottein, musiikin alalla tehdään uusia sanoituksia ja sävellyksiä ynnä muuta, kiitellaan Karjalan Liitosta.

Vuosikymmenen karjalainen kulttuuriteko -palkinnon sai Karjalaisseurojen Tampereen piiri vuosia kestäneestä uusien sävellysten kilpailuista ja neliosaisesta Uudet karjalaiset laulut -kirjasarjasta.

Uudet karjalaiset laulut on Tampereen piirin tuottama neliosainen kirjasarja.

– Musiikki, laulu ja soitto ovat tunnetusti olleet karjalaisväestön tunteiden tulkkina niin hyvinä kuin vaikeinakin aikoina. Tuttuja karjalaislauluja on laulettu halki vuosikymmenten. Uusien laulujen tarve on kuitenkin tullut ilmeiseksi. Tampereen piirin vuonna 2010 järjestämään musiikkikilpailuun osallistui huikeat 254 sävellystä. Parhaista sävellyksistä piiri valmisti kaksi cd-levyä sekä neliosaisen kirjasarjan, joka julkaistiin tänä vuonna.

Kirjasarjan lauluissa elävät säveltäjien ja sanoittajien nykypäivän karjalaisuuden tunnot. Sanoitukset kertovat kaipuusta Karjalaan ja menetetyistä kotiseudusta, innoitusta on saatu myös Kalevalasta ja Kantelettaresta.

Nuottikirjoissa on uskomaton määrä uutta karjalaista sävellettyä musiikkia ja laululyriikkaa, jotka ovat syntyneet spontaanista ilmaisusta. Sanoituksia on myös karjalan kielellä.

– Sävellyskilpailu ja Uudet Karjalaiset laulut -kirjasarja on Vuosikymmenen karjalainen kulttuuriteko -palkinnon arvoinen musiikillisten saavutusten kokonaisuus.

SUVANNON SEUTU 1917-1921

elämää ja ihmiskohtaloita

Elämää ja ihmiskohtaloita vuosilta 1917-1921

Tilaukset

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja Vpl. Pyhäjärvi-seura

Laatokan puolustuksesta, osa 8: Murikka ja Vahtiniemi

Murikka

Murikkaniemi sijaitsee runsaat kolme kilometriä Käkisalmen kaupungista koilliseen. 1930-luvulla rakennetulta Waldhoffin seluloosatehtaan alueelta on Murikkaan matkaa runsas kilometri. Itse Murikkaniemi on vain vähäinen pullistuma Laatokan rannassa. Alue on 1930-luvulla kasvanut matalaa sekametsää.

Arvi Koljosen mukaan Murikan kevyen patterin 75 mm:n tykit kuljetettiin paikalle jo ennen juhanusta 1918. Tykkien mukana tuotiin 18 laatikkoa eli yhteensä 180 kappaletta laukauksia. Väkivallan miehityksen patteri sai saman vuoden syyskuussa.

Patteria rakennettiin vankityövoimalla syksyyn 1918 asti. Vangit säilytettiin "Koitto"-nimisellä laivalla, joka aina yöksi ajoi Käkisalmen satamaan. Rakennuksia Murikassa ei ensi alkuun ollut. Vartiohenkilöstön asunnoksi siirrettiin Puutsaaresta munkkien kalasauna ja varastoksi Sortanlahdesta erään proomun pömpeli.

Rykmentin raportti kesäkuulta 1919 kertoo Murikan patterista: *"Käkisalmen patteri n:o 1 Käkisalmen väylän varrella, joka on varustettu kahdella 75 m/m Zenit tykillä puolustaa mainittua väylää sekä ranta-alueita Ruotsaaren sekä Mustaniemen välillä. Patteri on yhteydessä Sortavalaan puhelimella, ei kuitenkaan suoraan vaan Käkisalmen ja Sortavalan puhelinkeskusten kautta. Patterilla on nyt rakennettu rintasuojus, hirsillä vahvistettu, sekä tähytysasema ja on kokoonlaitettu asunto 20 miehelle sekä yhdelle upseerille. Asunto sijaitsee patterin välittömässä läheisyydessä. Ampumatarvekellari, rakennettu puusta löytyy kyllä, mutta on liian heikko. Patteri – on yhdistettynä (Käkisalmen) kaupunkiin osittain huonossa kunnossa olevalla tiellä, joka tulisi korjata. – Kaksi konekivääriä löytyy sitä paitsi patterilla. Mäihinnousua Käkisalmen väylän varrella on tuskin pelättävissä, syystä, että väylän syvyys ei salli sväkulkuisten laivojen läpikulua. Patteri on taistelukuntoinen ja upseerin komennon alla."*

Murikan kevyt patteri oli sijoitettu niemen rantaan. Kymmenisen kilometriä kantavien tykkien perussuunta oli koillinen. Sektoria oli vain meriammuntoihin. Sotia edeltäneenä aikana Murikka oli vartiolinna, jossa oli vakituisesti vain noin viikkinen hengen miehitys.

Talvisodassa Kurkijoen Lohkoon kuulunut Muri-

kan patteri suoritti partiointia ja valvontaa jäätyneellä Laatokalla ja häiritsi rannikkotykkien tulella hyökkääjän ilmapommituksia. Tykkikalusto ja ampu-
matarvikkeet siirrettiin Konevitsaan maaliskuun 1940 alkupuolella. Muu materiaali evakuoitiin sodan päätyttyä. Jatkosodan aikana ei Murikassa ollut patteria.

Nykyään Murikan entinen patterialue on yksityiskäytössä ja sivullisilta suljettu. Paikan venäjänkielinen nimi on Rogovoi. Tykki-
asemien ja ammuskellarin jäänteet on raivattu pois rakennusten tieltä.

Teuvo Rönkkösen kävi paikalla kesällä 2000 ja pääsi vielä tekemään havaintoja Murikan tykkiasemien jäännöksistä. Rönkkösen mukaan toisen tykkiaseman paikalla on komea suomalaisten piirustusten mukaan tehty hirsihuvi. Toisen tykkiaseman kohdalle on osin vanhoja rakenteita hyödyn-
täen rakennettu kellari.

Vahtiniemi

Vahtiniemi sijaitsee Käkisalmen runsaat viisi kilometriä suoraan pohjoiseen. Murikan patterialueen ja Vahtiniemen väliä on noin kolme kilometriä. Muodoltaan Vahtiniemi ei paljoakaan muistuta niemeä; tosin pieni ulkoneva laitureinen alueella on.

Vahtiniemi oli Rannikkotykkirykmentti 3:n tärkeimpiä toimipisteitä. Siellä oli vuodesta 1919 lähtien raskas patteri, vuosina 1922-1928 myös patteriston (II/RT 3) esikunta sekä vuodesta 1928 alkaen rykmentin aliupseerikoulu.

II/RT 3 syntyi jo huhtikuussa 1919, kun III Rannikkopataljoonan tykkikomppanioista alettiin käyttää patteristo-nimiä. Tämän joukkoyksikön pieni esikunta toimi kuitenkin ensi alkuun Valamossa. Vahtiniemen II Patteristoon kuului viisi patteria, jotka olivat Käkisalmen eteläinen (Murikka), Käkisalmen pohjoinen (Vahtiniemi), Heinäsenmaa, Jaakkima (Kelpä) ja Mökerikkö. Patteriston komentajuutta hoitivat välillä vänrikit tai luutnantit, välillä komentajan tehtäviä oli määrätty hoitamaan joku vanhempi upseeri muun toimensa ohella.

Vaikka Vahtiniemen patteria ei aivan ensimmäisessä, kesällä 1918 vahvistetussa kokoonpanossa vielä ollutkaan, on se kuitenkin Laatokan vanhimpia pattereita. Vahtiniemi mainitaan jo **Väinö Svanströmin** kesäkuussa 1919 tekemässä raportissa. Svanström käytti raportissaan pattereista edellisenä vuonna vahvistettuja numeroita.

Vahtiniemen sotilaskoti.

Vahtiniemen rakenteilla olevaa patteria hän numeron puutteessa kutsui nimellä "Käkisalmen patteri n:o –".

Näin Svanström: *"Käkisalmen patteria n:o - rakennetaan parhaillaan sekä varustetaan kahdella 6" Canet tykillä laivastomallia ja pitäisi patterin valmistua tämän kuun kuluessa. Patterilla ei ole asuntoa miehistöle eikä myöskään patterin upseereille, mutta asunto on rakennettava yhtä aikaa patterin kanssa. Patteri tulisi yhdistettäväksi puhelimella patteriin n:o 1 (Murikka) sekä Käkisalmeen. Patterien välille olisi tehtävä tie sekä myöskin kaupungin pohjoissataman ja patterin välille. Tämä patteri yhdessä samanlaisen patterin kanssa, jota yhtä aikaa rakennetaan Heinäsenmaalle, hallitsee täydellisesti rintaman Käkisalmen-Verkkosaari sekä Heinäsenmaa. Patterille on myöskin rakennettava tähytystorni sekä etäisyysmittaritorni vaikkasuuru- etäisyysmittaria varten sekä järjestettävä heliografiasema. Kaikki nämä työt on patterin tärkeyden takia viipymättä aloitettava."*

Arvi Koljosen mukaan Vahtiniemen patterin oikeanpuoleinen tykki saatiin koeampumakuntoon elokuussa, toinen tykki joulukuussa 1919. Patterin perussuunta oli itäkoillinen. Sektori mahdollisesti ammunnan vain edessä aukeavalle vesialueelle.

Laatokan linnoitustöitä tehtiin intensiivisesti kesästä 1919 lokakuuhun 1921. Työt oli annettu tunnetulle hankolaiselle Oy Granitille, jolla oli runsaasti kokemusta rannikon linnoittamisesta jo Venäjän vallan ajalta. Granit Oy:n työtä Laatokalla

on arvosteltu raskaasti. Arvi Koljosen luonnehtii asiaa näin: *"Sopimuksesta, jolla työt Granitille luovutettiin, oli sittemmin paljon puhetta ja sikäli kuin minä asiaa tunnen, antoi siihen pääasiassa aiheita se, että heti sopimuksen teon jälkeen siirtyivät (Sotaministeriön) Insinööritoimiston päällikkö – prof. Lönnrot ja apulaispäällikkö maj. Fabritius vastaaviin aseisiin O. Y. Granitille, joten he siten siis olivat tehneet k.o. sopimuksen itsensä kanssa. Sikäli kuin edelleen olen asiasta kuullut, sisälsi sopimus Granitille suoritettavasta maksusta m.m. sellaisen määrärahan, että toiminimi saa 20% bruttomenoista. Sekä näennäisesti että todellisuudessa oli siis tämä sopimus Granitille sangen edullinen, mutta toiselta puolelta lienee myönnettävä, että tuskin mikään toiminimi olisi k.o. työhön ryhtynyt jostain kiinteästä urakkasummasta varsinkin kun – työn teettäjät eivät työtä alettaessa tietäneet, mitä he oikeastaan aikaivat teettää. Rykmentillä k.o. töihin nähden nyt tai myöhemmin ei ollut valvontaoikeutta ja sitä on pidettävä epäkohtana, vaikkakin toisaalta täytyy sanoa, että tehokkaaseen valvontaan ei olisi henkilökunnan ja ammattitaidon puutteen takia ollut mahdollisuksiakaan."*

Vahtiniemenkin aluetta kehitettiin kaikesta huolimatta. Tasaiseen maastoon raivattiin harjoituskenttä sekä rakennettiin kasarmi, sotilaskoti, asuntoja, huoltorakennuksia ja ampumara.

Talvisodan aikana Vahtiniemen linnakkeella sijaitsi Kurkijoen Lohkon komentajan rannikon linnoittamisesta jo Venäjän vallan ajalta. Granit Oy:n työtä Laatokalla

toimintia ja valvontaa Laatokalla. Rannikkotykit myös häiritsivät tulellaan varsin tehokkaasti hyökkääjän pommikonemuodostelmaa.

Jatkosodan aikana Vahtiniemen patteri varusteltiin uudelleen. Yksityiskohtiin menemättä todetaan, että raskasta kalustoa Vahtiniemeen ei kuitenkaan enää sijoitettu, vaan tämän Käkisalmen pohjoissatamaan johtavaa väylää varmistavan patterin kalustoksi riitti kaksi 75 millimetrin Canet-tykkiä. Laatokan patterien tykkikaluston vaihtoihin liittyä pelkästään vuoden 1941 syksyn ajalta lukematon määrä tapahtumia. Kalustoa siirrettiin tuliasemasta toiseen taistelutoiminnan vaatimalla tavalla. Laatokan tilanteen vakiinnuttua osa kalustosta siirrettiin Äänisen rannikolle.

Sotien jälkeen Vahtiniemestä on kehitetty neuvostojoukkojen tukikohta. Alueen venäjänkielinen nimi Storozhevoje tarkoittaa vahtipaikkaa. Alue on edelleen sotilaskäytössä ja turisteilta suljettu. Seuraava kuvaus perustuu Käkisalmen asuvan, eläkkeellä olevan kontra-amiraalin ja runoilijan **Rostislav Oleninin** lähettämiin valokuviin ja selostuksiin.

Vahtiniemen molemmat alun perin kuuden tuuman rannikkotykeille tehdyt asemat ovat verraten hyvin säilyneitä. Asemat sijaitsevat rinnakkain runsaan 50 metrin päässä toisistaan lähellä Laatokan rantaa. Tykkiasemien linnoitteet ovat pääosin siinä muodossa, johon ne tehtiin 1920-luvun alussa. Kyseessä ovat siis

tyypilliset takaa avoimet tykkiasemat. Toisen tykkiaseman betoniseinämä on jonkin verran sortunut ja aseman pohjalle on valunut soralajä. Tykkiaseman peruspulttikehä ei ole alkuperäinen, vaan jatkosodan peruspulttikehä.

Vahtiniemessä on jäljellä ja edelleen käytössä suomalaisten tekemiä rakennuksia. Ilmeisesti 1930-luvulla rakennettu ns. komentajan asuintalo näyttää valokuvan perusteella hyväkuntoiselta. Rostislav Oleninin mukaan nykyiset haltijat kutsuvat rakennusta *Mannerheimin taloksi*. Rakennus ei silti mitenkään liity Mannerheimin elämäntapaan, vaikka Marski kyllä kävi tarkastusmatkalla Vahtiniemessäkin ennen sotia. Itse asiassa luovutetussa Karjalassa on nykyvenäläisten farinoiden mukaan muuttanut *Mannerheimin datsoja*, vaikka marsalkka ei sellaisia Karjalan mailla omistanut ainoatakaan.

Vahtiniemen kasarmialueelta löytyy myös toinen hyvin säilynyt suomalaisajan rakennus. Se sijaitsee pohjoisemmasta eli 1.-tykin asemasta noin 100 metriä sisämaahan päin. Tämä kaksikerroksinen rakennus oli henkilökunnan asuintalo. Rakennus näyttää hoidetulta ja asuinkäytössä olevalta.

ERKKI MARTTILA
Laatokan Puolustuksen
Perinneyhdistys

Kirjoitus on aiemmin
julkaistu Jaakkiman
Sanomissa

Kun muistojen juhlaa vietettiin Pyhäjärvellä...

Karjalan kannaksella Pladovojessa eli entisellä Vpl.Pyhäjärvellä vietettiin 31.7.-2.8.1998 kotiseutujuhlaa ja ns. Kihu-pyhää.

Tapaus oli ainutlaatuinen. Ensimmäisen kerran sodan jälkeen entiset pyhäjärveläiset saivat viettää kotiseutujuhlaan kotikunnallaan Karjalassa. Juhla oli järjestämässä myös Pladovojen viranomaiset. Juhliin osallistui paikallisten asukkaiden lisäksi noin 600 suomalaista.

Tapahtuma ikuistettiin videokameralla, joka nyt on saatavissa DVD-levynä.

Ohjelma vie katsojan iltajuhlaan kulttuuritalolle, Jumalanpalvelukseen entisen kirkon raunioille Kirkkoaholle ja sunnuntain pääjuhlaan. Tässä pääjuhlassa kuullaan mm. silloisen Karjalan liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen puhe. Puhe, jossa käsiteltiin myös Karjala-kysymystä, kohdistettiin sekä entisille että nykyisille Py-

häjärven ja Pladovojen asukkaille.

Juhlatapahtumien lisäksi tehdään muistojen retki Vuokko Hagmanin (o.s. Koivusalo) opastamana syntymäkotiinsa Musakanlahden kansakouluun, joka silloin toimi Pietarin lasten kesäsiirtolana. Nähdään myös Tiituan kylän ja Kiimajärven maisemia.

Video DVD. Pituus 40 min. Hinta 30 euroa + postitus 2 euroa.

Toteutus

JOUKO NUMMELA
Musakanlahden kansakoulun opettaja
Kaarlo Koivusalon tytären poika

Tuottaja ja myynti:
JN-Kulttuurivideot
Rautatiekatu 23,
26100 Rauma
Puh. 02-822 66 74
tai 045-678 1941

MUISTOJEN JUHLA Pyhäjärvellä 1998

Ainutlaatuisista kotiseutujuhlista

Vpl. Pyhäjärvellä on saatavissa DVD-levy. Se sisältää: Juhlatilaisuuksia ja Markku Laukkanen puheen. Lisäksi mm. retken Musakanlahden kansakouluun ja Kiimajärvelle sekä Tiituan kylään. Kesto 40 min. Levyn hinta 30,00 + posti.

Tilaukset: Jouko Nummela
e-mail: jnkultt@saunalahti.fi puh. 045-678 1941

Musakanlahden kansakoulu 1998.

Vuoden karjalainen kirja kertoo Viipurista ja karjalaisista liikemiehistä

Karjalan Liiton puheenjohtajisto on valinnut Vuoden karjalaiseksi kirjaksi Veljet Viipurista -teoksen, joka on Teollisuuden- ja liikkeenharjoittajain Seura Pamauksen 125-vuotishistoriateos.

Teollisuuden- ja liikkeenharjoittajain Seura Pamauksen historiataiteos Veljet Viipurista on komea kertomus karjalaisjuuristen miesten toimista isänmaan hyväksi. Teos ei pelkää kertoa Pamauksen historiasta, vaan yleensä Viipurin liike-elämästä ja yritystoiminnasta sekä karjalaisista liikemiehistä.

Kirjassa valotetaan

1880-luvun lopun suomenkielisen tukkuliikkeen syntyä. Tukkuliikkeen perustajina olivat **Jaakko Häkli**, **Juho Lallukka** ja **Wilhelm Paischeff**.

Uuden liiketoiminnan aloittaminen oli kiinni pääomasta, joten Juho Lallukka ja Jaakko Häkli olivat mukana perustamassa Kansallis-osake-Pankkia (KOP) Viipurin.

Monikulttuurisessa Viipurissa suomenkielillä liikkeillä oli suuri merkitys Suomen itsenäistymisessä.

Pamauksen perustivat suomenkieliset ja suomenkieliset yrittäjät Viipurissa

vuonna 1891 suomenkielisten.

Perustajat sitoutuivat Seuran säännöissä edistämään teollisuutta ja liikettä paikkakunnalla sekä valmistamaan jäsenilleen hyödyllistä sekä huvittavaa työkentelyä. Pamaus ja sen jäsenet ovat jo viiden vuosikymmenen ajan vaikuttaneet suomalaisen elämäntalon yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti.

Pamaus-seuran puheenjohtajia ovat olleet muun muassa kultaseppä **Wilhelm Porthan**, kauppaneuvos **Juho Lallukka**, tukkukauppias **Jaakko Häkli**,

tukkukauppias **William Otsakorpi**, kaupunginjohtaja **Arno Tuurna**. Kaikkiaan puheenjohtajia 125 vuoden aikana on ollut 16.

Seura tukee karjalaislähtöisiä oppilaitoksia ja kulttuuritoimijoita apurahoin sekä lahjoituksin, muun muassa monet karjalaislähtöiset urheiluseurat ovat saaneet avustusta Pamaukselta.

Helsinkiin kotiutuneen herraseuran 2010-luvun aktiivisessa toiminnassa on yhä henkinen side Viipuriin ja menetettyyn Karjalaan. Heillä on viipurilainen meininki.

Sanataiturista uusi dokumenttielokuva

Karjalatalolla alettiin lokakuun lopulla esittää karjalaisnyhtyisen sanoittaja ja runoilija **Helena Eevasta** ja hänestä kertovan näytelmän teosta syntynyttä dokumenttia.

Nyt dokumentti kiertää Suomea eri Karjala-yhdistysten tapahtumissa. Dokumenttielokuva **Rakkautta ja sota** on kestoltaan noin 1,5-tuntinen, sen on ohjannut **Erkki Seiro**, tuottajana Multiwheels 2016.

Mikäli sanoittaja-runoilija **Helena Eeva** (1923-1960) eläisi tänään, hän saattaisi olla aikamme julkiksia. **Toivo Kärjen** talliin kuuluneena sanoittajana hän kirjoitti tekstejä **Olavi Virran**, **Tapio Rau-**

tavaaran, **Henry Theelin**, **Metro-tyttöjen** ja **Malmsténien** kaltaisille tähdille.

Hän oli monipuolinen sanoittaja, tehden iskelmiä rakkaudesta ja kaipuusta, iloisia ralleja, lastenlauluja ja joululauluja. Yli 240 sanoituksesta mm. "Suopursu", "Eron hetki on kaunis", "Öiset katulyhdyt", "Villi Pohjola", "Lentäjän valssi" elävät edelleen, vuosikymmeniä julkaisujen jälkeen.

Helena Eeva oli kuitenkin luonteeltaan tarkkailija, ei keskipiste. Ajan hengen mukaisesti Eeva myös piiloutui miehisten nimimerkkien taakse saadakseen työlleen arvostusta. Metsäpirtissä Karjalan

Kannaksella syntynyt Eeva onkin jäänyt monelle tuntemattomaksi.

Helena Eevan elämäntarinaa lähtivät etsimään sekä Riepumatto-musiikin näytelmän tekijät että video-ryhmä, joka on taltioinut tämän näytelmän esityksiä erilaisilla paikkakunnilla. Rakkautta ja sota -dokumentissa Helena Eevan, näyttelijöiden ja yleisön tarinat nivoutuvat toisiinsa tavalla, joka kutoo muistoista ja tästä päivästä erikoisen kokonaisuuden.

Esityksiä ja yleisöhaastatteluita on kuvattu mm. Jokelassa, Tampereella, Kurikassa, Mynämäellä ja Helsingissä.

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?

Soita osoitteenmuutos puh. 040 730 2622 tai tee se sähköpostilla tai nettisivuilta löytyvällä lomakkeella

Osoite ei muutu vain postiin ilmoittamalla.

Joulumerkkeihin voit tutustua näyttelyssä

Joulun 2016 postimerkit tulivat myyntiin 10. marraskuuta; tämän vuoden jouluaiheiset postimerkit tehtiin Postin ja Kuvittajat ry:n suunnittelukilpailusta.

Kotimaan joulutervehdys on helsinkiläisen **Sari Airo**län käsialaa ja 1. luokan postimerkin on suunnitellut espoolainen **Sini Ezer**. Graafisesta suunnittelusta vastaa **Paula Salviander**.

– Yksi joulun tärkeimmistä asioista itselleni on ystävyys ja toisista välittäminen. Halusin tuoda merkkiin ystävyyttä ja lämpöä. Otin mukaan klassiset hahmot suomalaisesta joulukuvastosta eli poron ja tontun. Merkit kuvaavat näiden kahden ystävyttä joulumatkalla, Airola kertoo *Juokse porosein* -postimerkistä.

– *Tyttö ja orava* -merkin aiheeksi nousi jakamisen ilo. Hain kuvaan perinteikstä joulutunnelmaa, mutta samalla yritin tuoda mukaan jotain uutta ja raikasta sommittelulla ja värimaailmalla, Ezer kuvailee.

Tyttö ja orava -merkki on ensimmäinen joulutervehdyksen ikimerkki. Se käy sellaisenaan myös ensi joulun tervehdyksiin.

Punainen tupa talvisiin tervehdyksiin ulkomaille: Perinteinen punainen tupa lumisessa maisemassa kuvittaa 1,30 euron arvoista ulkomaan ikimerkkiä. Postimerkin on suunnitellut graafinen suunnittelija Paula Salviander.

– *Punainen tupa* -merkki edustaa parhaimmillaan suomalaista perinnemaisemaa ja on pieni "aikamatka" sen tuhansiin tarinoihin.

Joulun merkit -näyttely avattiin museokeskus Vapriikissa Tampereella torstaina 10.11. Postimuseon Joulun merkit -näyttely esittelee kaikki Suomessa ilmestyneet joulupostimerkit ja niiden alkuperäiset taitelijoiden piirtämät luonnokset. Lisäksi esillä on Postin ja Kuvittajat ry:n yhteistyössä järjestämän joulupostimerkkien suunnittelukilpailun safoa. Näyttely on avoinna 8.1.2017 saakka. Museokeskus Vapriikki sijaitsee osoitteessa Alaverstaanraitti 5, 33100 TAMPERE. - MRT

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit 10 euroa
kappale
+ postituskulut.
Tilaukset:
Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8
00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899
tai
juhaniforsberg@gmail.com

Muistojen järvi -DVD:stä on otettu toinen lisäpainos. DVD julkaistiin v. 2007. Uuteen painokseen v. 2011 lisättiin Kaarina Pärssisen kirjoittama esite. Levyä voi ostaa seuran tilaisuuksissa tai tilata Kaisa-Liisa Korhonselta. Hinta on 20e / kpl.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt **vaakunapaita**, jota saatavana jälleen kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muutama iso jäljellä.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elokuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Hanki myös kirja **Suvannon seutu 1917-1921**, elämää ja ihmiskohtaloita: hinta jäsenille 30 euroa, muille 40 euroa.

Postitettaessa lähetyksiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi (huom. muuttanut sähköpostiosoite)

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi:

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murrenasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki
136 s. Reino Äikiä, 2008.
Runsaasti kuvia ja muisteluja säätiön alkuajoilta ja eri paikkakunnilla pidetyistä Pyhäjärvi-juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
336 s.
Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-isännänviiri
Koko 45x400 cm.
Suunnittelu Kaarle Viika,
1992. Hinta 75 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh.0442815 047 tai
pirjo.kiiala(at)gmail.com.

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunistu Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman lähetyksukuja.
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>
Suvannon seutu 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita 336 s. Hinta 40 euroa. Tilaukset puh. 040 021 3369. Suvanto-kirjaa vain tästä numerosta 040 021 3369 tai sähköpostistani.
Numerosta 044 564 1040 vain Kaunistu Vpl Pyhäjärveä.

TAPAHTUMAKALENTERI

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon joulukuun tapaaminen pidetään joululounaan merkeissä torstaina 8.12.2016 klo 13 Lahden Upseerikerholla, osoitteessa Upseerikerhonk. 3, 15700 Lahti. Joululounaan hinta 29,50 euroa. Ilmoittaudu Raimo Musakalle puh. 0505280426 maanantaihin 5.12. mennessä. Tervetuloa!

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvi-kerhon pikkujoulu vietetään perjantaina 9.12. klo 17.00 Pyynikintorin kupeessa Ravintola Frans Emilissä, F. E. Sillanpään katu 2, Tampere. Tilaisuuden hinta on 20 euroa, sisältäen muun ohjelman lisäksi jouluterian ja torttukahvit. Arpoja myydään ja arpajaisvoittoja otetaan mielellään vastaan. Ilmoittautumiset marraskuun loppuun mennessä puh. 044 281 5047 tai pirjo.kiiala(at)gmail.com. Tervetuloa - tuo ystäväsiikin!

Vpl. Pyhäjärvi-seuran joulujuhla: tervetuloa su 11.12. klo 14 viettämään joulujuhlaa Karjalatalon juhlasaliin. Järjestämme sekä ohjelman että tarjoilun Kurkijoki-seuran kanssa. Nyt joukolla mukaan. Puuro- ja kahvitarjoilu 10 euroa. Arpajaiset.

Talvisodan Erillinen Pataljoona 6:n (ErP 6) perinneyhdistys järjestää Keljan taistelun muistojuhlan Ruoveden seurakuntatalolla 27.12.2016 klo 13. alkaen. Ohjelma 20 euroa, sis. ruokailun.

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Tilaa oma Pyhäjärvi-lehti
tai anna ystävälle ja sukulaiselle lahjaksi!
Uusille tilaajille marras- ja joulukuun numerot kaupan päälle

Lehti ilmestyy joka kuukausi
Soita tilaus p. 040 730 2622

Seuraava Pyhäjärvi-lehti
ilmestyy jouluksi.
Aineistot toimitukseen viimeistään
10.12.2016 mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsontie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Pertti Hakanen, Mauri Hauhia, Kirsti Naskali, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilauksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Korpimetsontie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Tilauksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.